



Foto: Åke Svensson

Nipsippa finns på den svenska rödlistan och är placerad i kategorin missgynnad (NT). Arten har under de senaste decennierna minskat betydligt. För att försöka bryta den negativa utvecklingen har Naturvårdsverket låtit utarbeta ett åtgärdsprogram som har som mål att gynna arten. Den är även fridlyst.

Nipsippa ingår i EU:s habitatdirektiv, vilket innebär att Sverige åtagit sig att skydda arten inom EU:s nätverk Natura 2000.

Nipsippa är en silkeshårig, flerårig växt som liknar den i södra Sverige vanligare backsippan. Nip-

sippa har stora blå eller blåviolettera blommor som pollineras av bin och humlor. Vid blomningen i slutet av april till början av maj är stjälken 5–15 cm hög, men tillväxer under fruktmognaden och blir mer upprätt. Bladen är långskaftade och spetsigt flikiga och framkommer först efter blomningen. Bladen är hos nipsippan flikiga till två tredjedelar medan backsippans blad är flikiga ända till basen.

Förökningen sker genom frukterna som med sin smala fjäderpensel sprids med vinden. De enskilda plantorna uppges kunna bli mycket gamla.

Rödlistan

Den svenska rödlistan upprättas av ArtDatabanken och fastställs av Naturvårdsverket. Listan uppdateras vart femte år. I rödlistan klassificeras växter och djur i olika hotkategorier beroende på hur stor risken är att arten ska försvinna ur landet.

Rödlistans kategorier:

RE – Försvunnen
CR – Akut hotad
EN – Starkt hotad
VU – Sårbar
NT – Missgynnad
DD – Kunskapsbrist



Foto: Stellan Hedgren



Foto: Bengt Nilsson

Nipsippa

växer i Sverige i två från varandra väl skilda områden, Gotland och Ångermanland. Över nittio procent av de svenska nipsipporna förekommer koncentrerat i gles hållmarkstallskog på Filehajdar väster om Slite på nordöstra Gotland. Här växer den i grunda grus- och sandavlagringar över kalkhällar. I Ångermanland finns arten bland annat i sandiga älvnipor. Nipsippa kräver mycket ljus och hotas på vissa lokaler av en alltför långt gången igenväxning.

På Gotland har nipsippa ökat sedan det förr omfattande utmarksbetet på kalkhällmarkerna minskat eller upphört. Detta har uppenbarligen gynnat arten, som har sluppit det mest intensiva betet samtidigt som hållmarksskogarna fortfarande är rätt öppna och ljusa. Möjligen har dock denna optimala utvecklingsfas passerats när skogen nu sakta sluter sig och nipsippa vartefter missgynnas.

Nipsippans frön förlorar snabbt sin groningsförmåga vilket medför att det inte finns någon fröreserv. Den behöver blottad mark eftersom frukterna med sina stora bihang lätt fastnar i vegetationen vilket, tillsammans med den snabbt förlorade groningsförmågan, är förödande för etableringen. Andra hot mot nipsippa utgör den kalkutvinning som sker i stora brott på östra delen av Filehajdar. I Ångermanland är igenväxning det största hotet, varför röjningar med efterföljande bete vore positivt.



I övriga Norden förekommer nipsippa bara i ett område kring Tavastehus i södra Finland.

Om du vill läsa mer om nipsippa eller om floraövervakning kan du besöka följande hemsidor:

Svenska Botaniska Föreningen:

www.sbf.c.se

ArtDatabanken:

www.artdata.slu.se

Naturvårdsverket:

www.naturvardsverket.se

Länsstyrelserna:

www.lst.se

Floraövervakning

Sveriges miljömål slår fast att alla arter ska förekomma i livskraftiga bestånd. Att kartlägga förekomsten av hotade växter är en viktig del i arbetet med att bevara arter och biologisk mångfald.

Projekt Floraväktarna är ett nätverk av växt- och naturintresserade personer som besöker de hotade arternas växtplatser för att räkna antalet plantor, upptäcka eventuella förändringar eller andra oroande faktorer. Floraväktarnas rapporter ligger till grund för en del av miljöövervakningen

och floravårdsarbetet i landet.

Andra viktiga delar i bevarandearbetet är nätverket Natura 2000 och arbetet kring åtgärdsprogrammen.

Naturvårdsverket har gett länsstyrelserna i uppdrag att ta fram åtgärdsprogram för ett antal hotade kärlväxter som inte klarar att överleva utan särskilda åtgärder. Programmen är inte formellt bindande men syftar till att vara vägledande för arbetet med att bevara dessa arter i landet.

Natura 2000 är ett nätverk av EU:s mest

skyddsvärda naturområden. Natura 2000-områden finns i alla medlemsländer och ska hejda utrotningen av arter och livsmiljöer. Ett fyrtiotal av Sveriges kärlväxter ingår i nätverket.

Vill du veta mer om floraövervakning eller informera om någon lokal för nipsippa hör gärna av dig till margareta.edqvist@telia.com som är samordnare för Floraväktarna.

Vill du diskutera kring skötsel eller åtgärder för en specifik lokal kontakta din länsstyrelse.



Svenska Botaniska Föreningen
Världsnaturfonden WWF
ArtDatabanken